

Tarnóczy Mariann

VENDÉGSZERKESZTŐI KEDVCSINÁLÓ Ökokultúra – ökoközösségek

DOI 10.35402/kek.2025.1.1

A 2024-ben ötvenéves folyóirat kerek évfordulós születésnapja alkalmából több beszélgetésre, visszatekintésre került sor – ezek egyikén merült fel az ökológia, a fenntarthatóság, a klímaválság kérdéseinek bevonása a K&K bűvkörébe. A K&K küldetésnyilatkozatában is szerepel az ökológia, mint fókuszban lévő terület. A folyóirat a kezdetektől fogva törekszik áttekintést adni inter- és multidiszciplináris kutatásokról, a modern kor új kihívásainak, áramlatainak, az ezekkel kapcsolatos tudományos gondolkodásoknak, kísérleteknek és munkálatoknak a bemutatására.

Az ökológia nagyon ideillő, hiszen e téma jó egy évtizede már hazánkban is bekerült a mainstream diskurzusba, mind a tudományos munka, mind a mindennapok szintjén, az ökológiai közgazdaságtantól az erdőökológiáig, a bevásárlóközösségektől a csomagolásmentes boltokig. Külföldön jóval régebben merült fel ez a problematika, hiszen a Limits to Growth, a Római Klub meglehetősen drámai összefoglaló dolgozata 1972-ben látott napvilágot, de mehetünk még vissza az időben, ráadásul a mi magyar időnkben: Jókai Mór 1894-ben, halála előtt 10 évvel így ír:¹ „... Kérdezte-e már valaki, : oh én uram, áldott jó föld, tetszik-e az neked, a mit mi ide fenn cselekszünk? hogy a szép hús erdőket kiirtjuk felőled, meztelenül hagyva testedet kízó urad, a nap tüze előtt, hogy folyóidat mederbe szorítjuk, tavaidat kiszárítjuk s kényszerítünk szomjazni?” Láng István akadémikus - akiről sokan tudhatjuk, hogy szerette Jókai műveit a természettel való kapcsolat, a megemléített madárvilág szármassága szempontjából elemezni - sokat beszélt és írt is erről.²

Nos, nagy örömmre szolgál, hogy az új kultúráról, az ökokultúráról és eme új kultúra köré szerveződő közösségekről a Kultúra és Közösség folyóirat 2025. évi első összeállításában számos aspektusból olvashatunk. Erre korábban is voltak törekvések, különösen a 2011. évi 3. számban, amely szintén a fenntarthatóság köré szerkesztődött. A jelen ökokultúra - ökoközösségek blokk/ tematikus szám célja, hogy megismertesse a lap közönségét az elmúlt években megjelent, s mára már erőre kapott ökológikus gondolkodásmóddal, a jelenünkre sajnálatos módon jellemző klimatikus és egyéb jelenségekkel, és, ami fontos, adekvát közelítési módokkal, kreatív kutatási kísérletekkel, megoldási javaslatokkal.

E szám segítségével szeretnénk elhelyezni olyanok mentális térképén is a fenntarthatóság, az ökológiai válság kérdéseit, akik esetleg eddig nem vagy csak elvétve találkoztak vele, és küldetésünk szerint ösztönözni olvasóinkat arra, hogy átgondolják a mostani helyzetet, töprengjenek a megoldást jelentő paradigmaváltás(ok)on, annak elengedhetetlen voltán. Tegyük ezt részben elvileg, részben a saját életükben. Találják vonzónak és fontosnak ezt a témát. Ezért arra is törekedünk, hogy közérthető, sőt, reménykeltő legyen valamennyi írás. Ezért közlünk Szemle rovatunkban több recenziót, bízva abban, hogy olvasóink kedvet kapnak a bemutatott művek eredeti példányainak kézbe vételére.

Hasznos és kellemes időtöltést kívánva és tán szerény életmódváltást is megelőlegezve, sőt, ebben bízva adjuk kedves Olvasóink kezébe e számot.

¹ Jókai Mór: Szomorú napok, IX. fejezet, A mirigy, ... Budapest, Révai testvérek kiadása, 1894. – figyelmeztet erre Erdős László: Hogyan mentünk bolygót. c. könyvében, Libri, 2023. hívta fel.

² Egy a sokból: Láng István: A természet Jókai Mór szemével, Természetbúvár, 2000, az MTA-n 2000. február 17-én elhangzott beszéd szerkesztett változata.